

Močový systém

Ren, calyx renalis

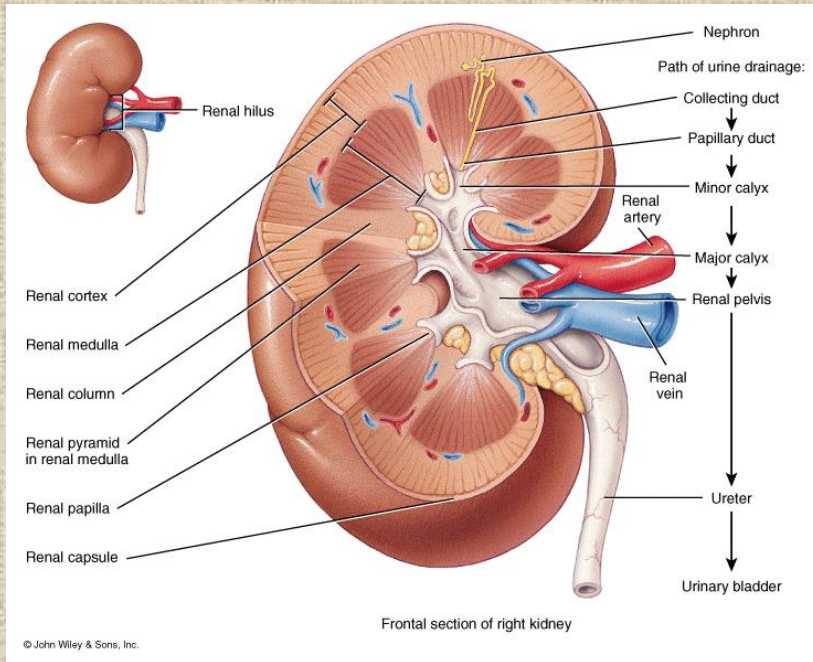
Ureter

Vesica urinalis

Urethra feminina

Urethra masculina

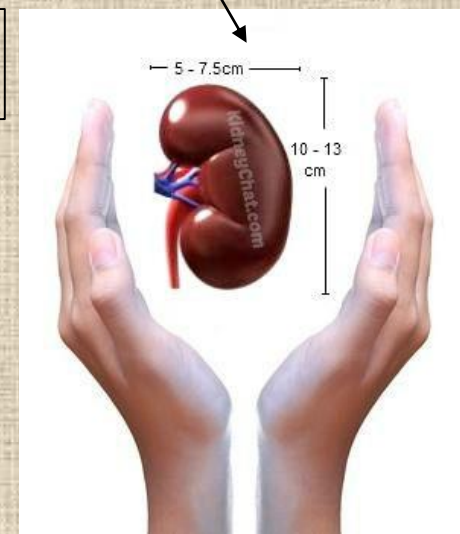
Ledvina /ren, nephros/

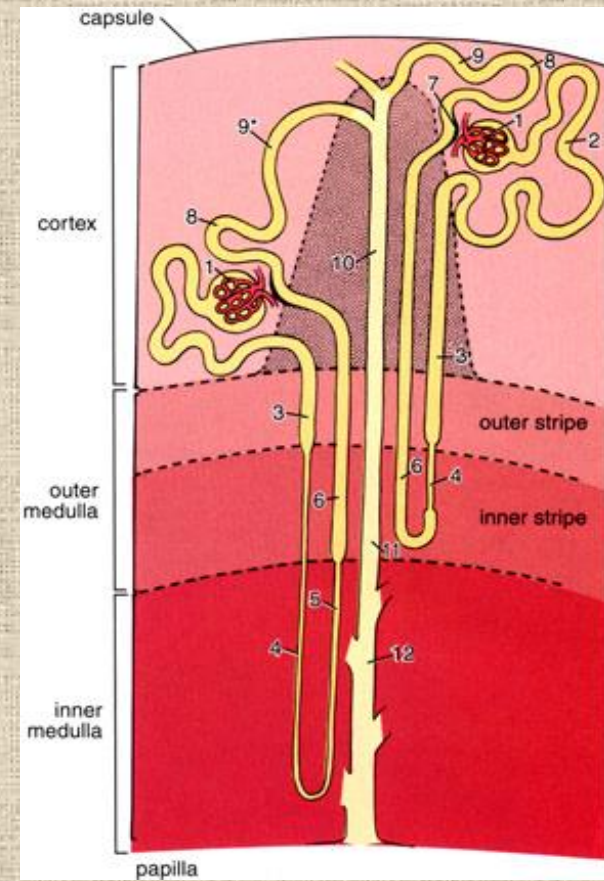
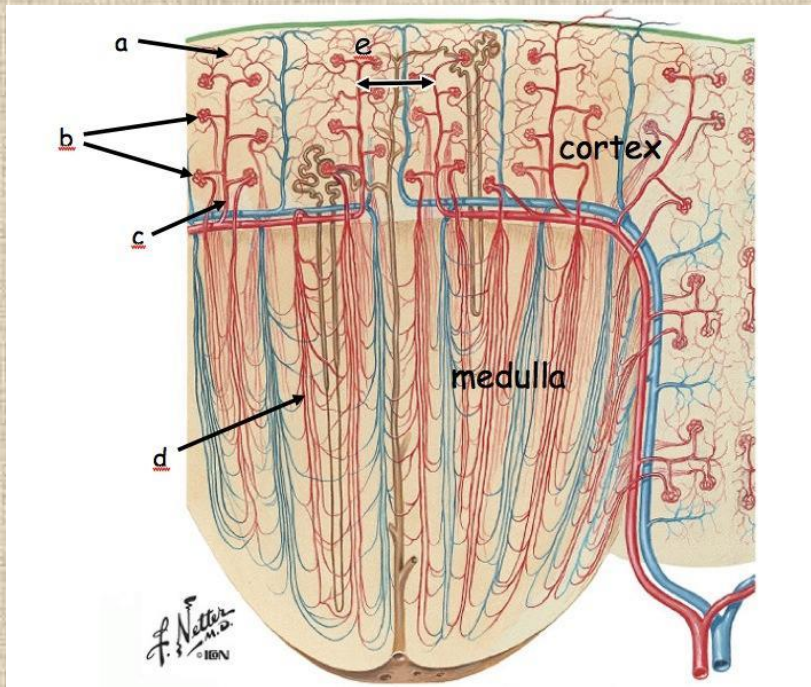
- kůra (cortex)
  - cortex corticis
  - pars radiata corticis
  - columnae renales (Bertini)
- dřeň (medulla)
  - pyramides renales (10-18)
  - striae medullares

muži: 125 - 170 g
ženy: 115 - 155 g

velikost

Ledvina /ren, nephros/

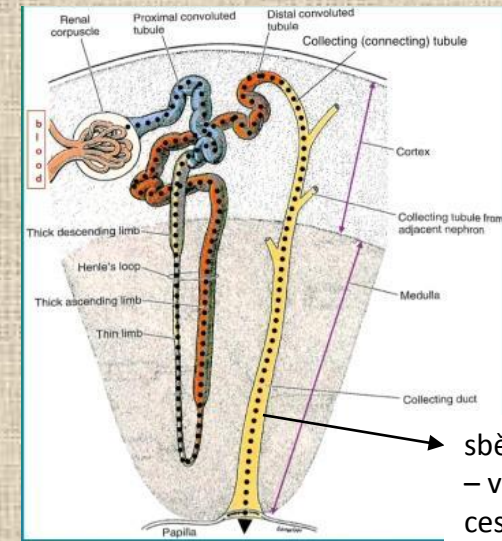
nefron - základní a funkční jednotka

1,0 až 1,2 milionu v každé ledvině

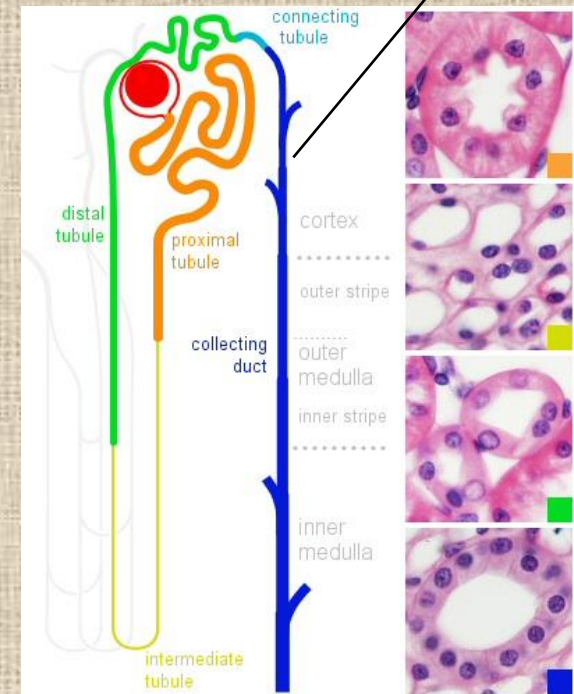
Nefron

- **ledvinné tělísko (corpusculum renis Malpighi)** - 200 μm
- **močový kanálek (tubulus renis)**
  - tubulus proximalis
  - Henleova klička (ansa nephroni)
  - tubulus distalis

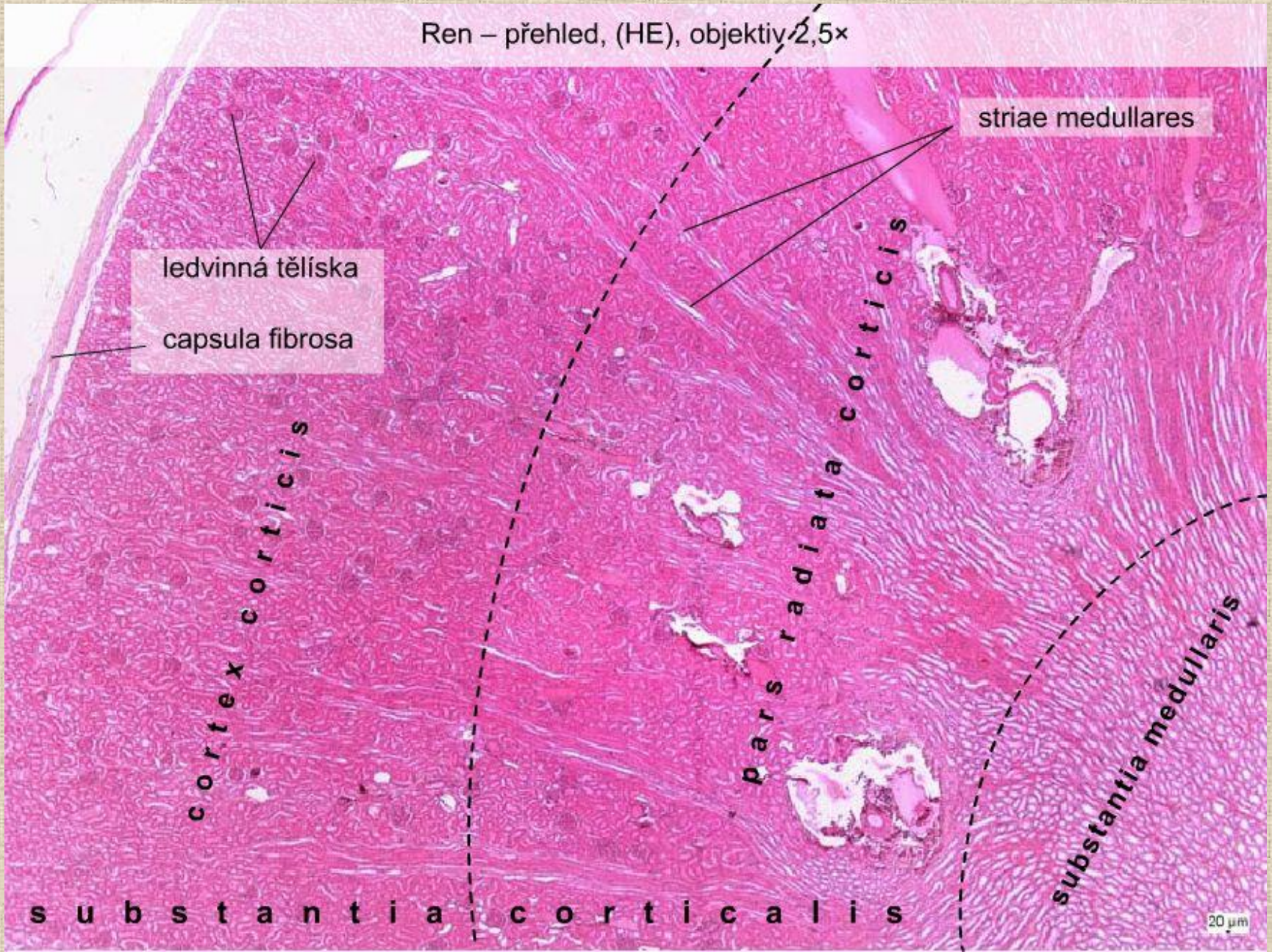
- **proximalis**
  - kubický epitel, kartáčový lem, acidofilní cytoplazma, bazální labyrint
  - nejdelší část nefronu (14 mm), průměr $\sim 65 \mu\text{m}$
- **Henleova klička** $\sim 15 \mu\text{m}$
  - tenký segment
  - tlustý segment
- **distalis** $\sim 35 \mu\text{m}$
  - kubické buňky s krátkými, ojedinělými mikroklyky, acidofilní cytoplazma, bazální labyrint

sběrací kanálky – vývodné cesty močové!!

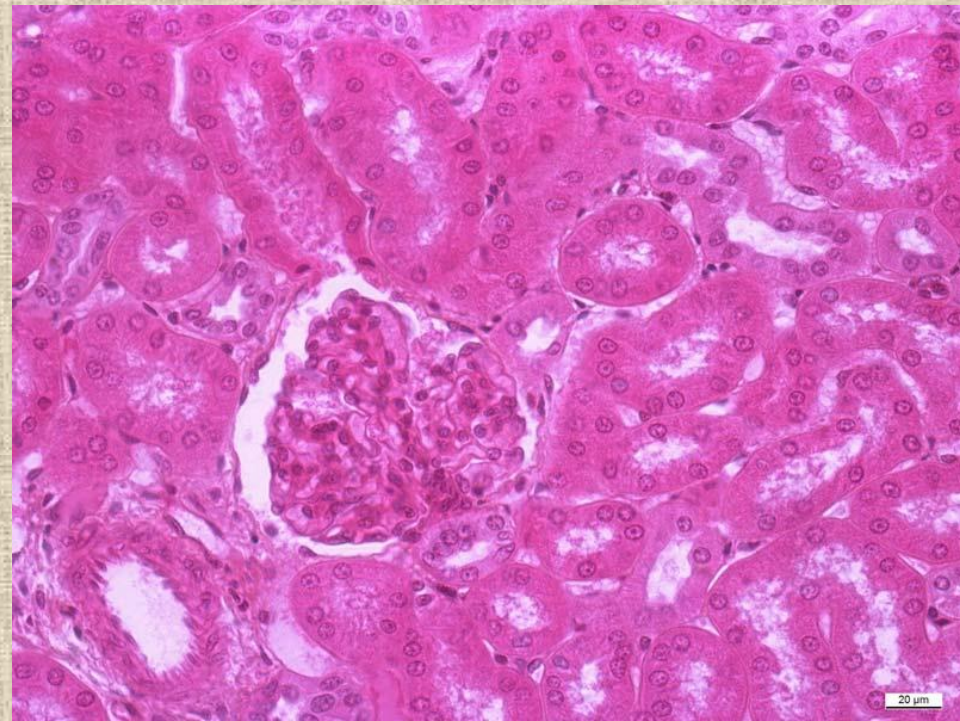
Ledvina

Ledvina - cortex

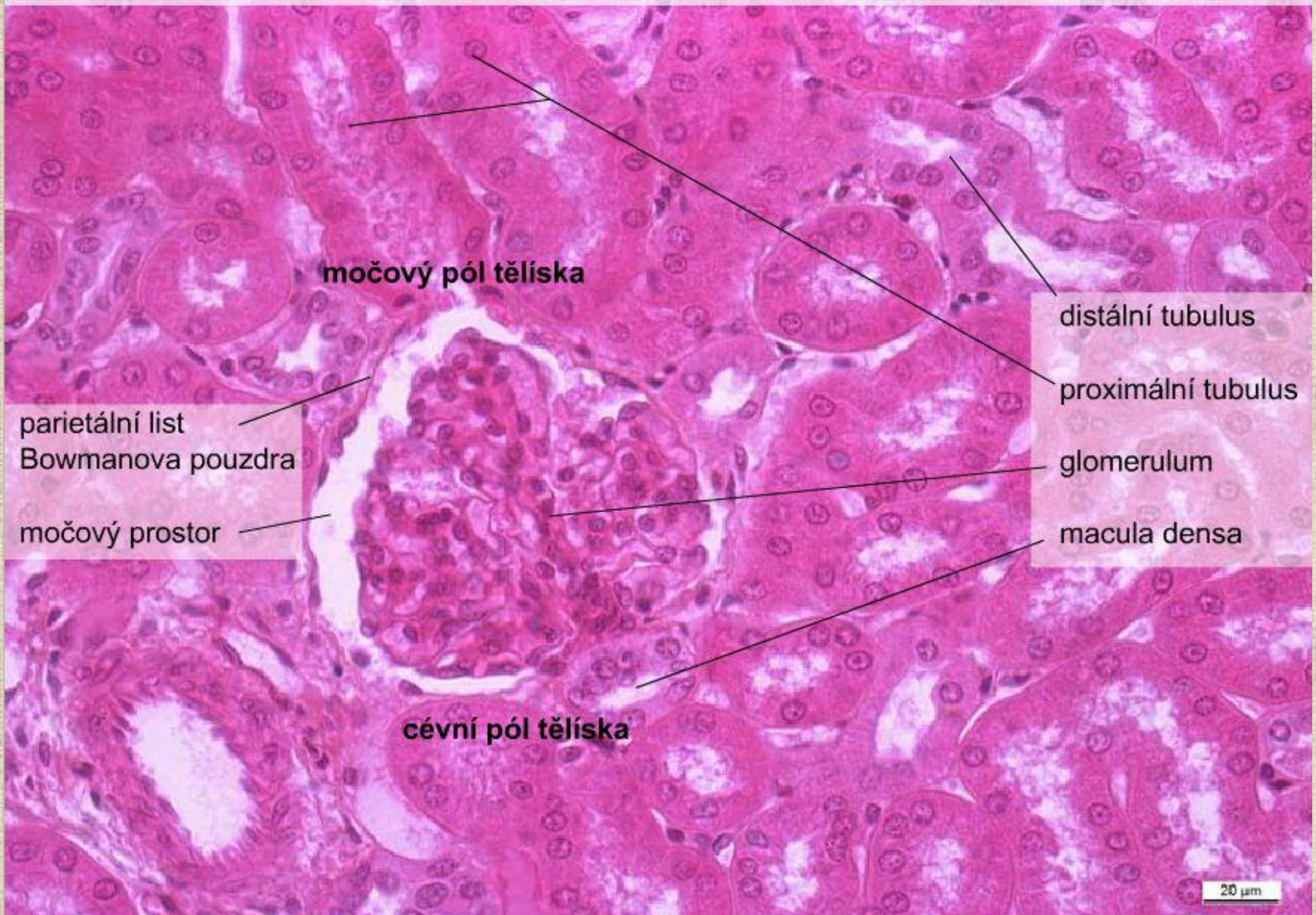
striae medullares

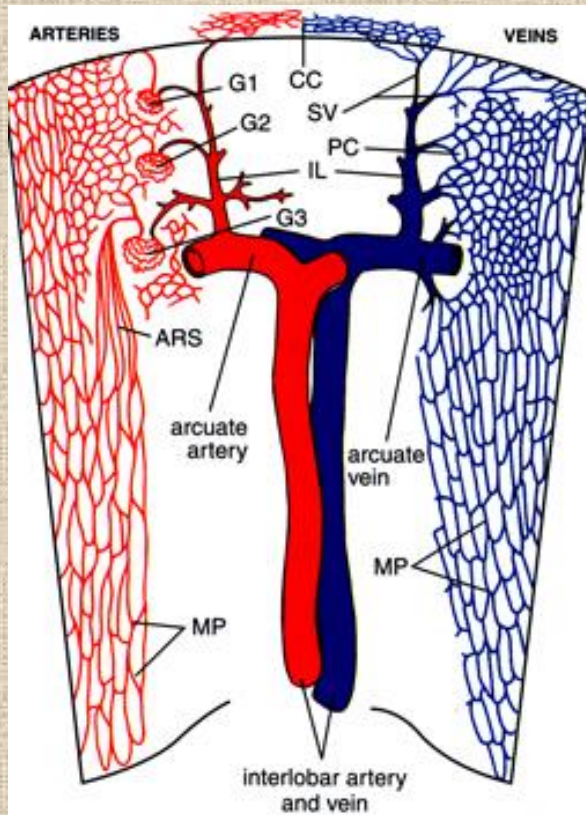
20 μm

Ledvina – ledviné tělísko

Ren – corpusculum renis, (HE), objektiv 40x

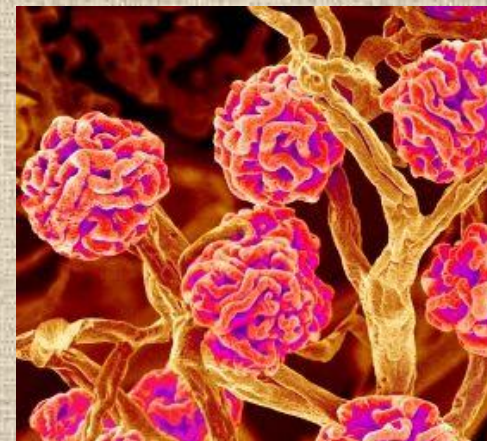
Cévní zásobenění ledviny

arteriální portální systém
– 2 kapilární řečiště za sebou

a. renalis → aa. segmentální → aa. interlobární → aa. arcuatae → aa. interlobulares → aa. glomerulares aff → glomerulus → aa. glomerulares eff → peritubulární kapilární pleteň nebo vasa recta (arteriolae rectae, venulae rectae) → vv. interlobulares...

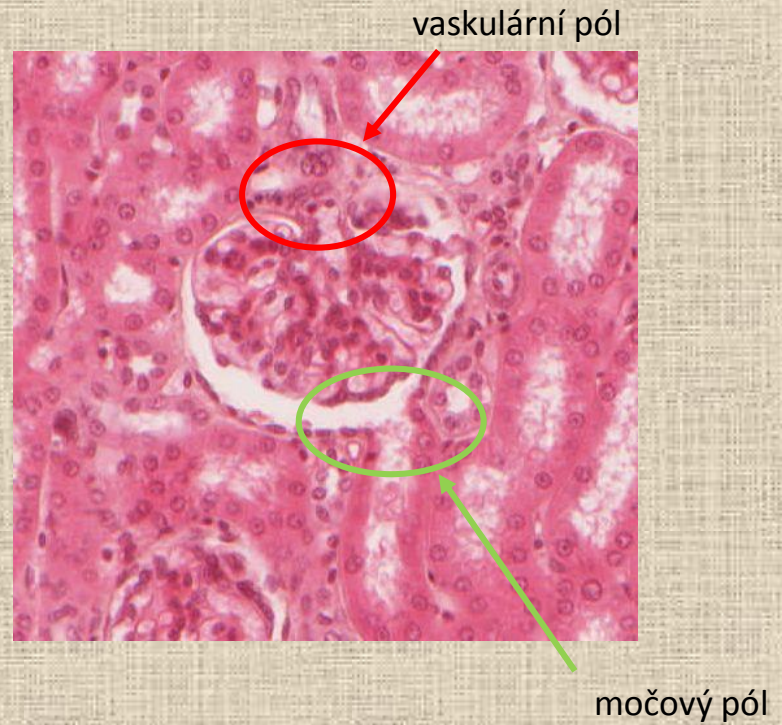
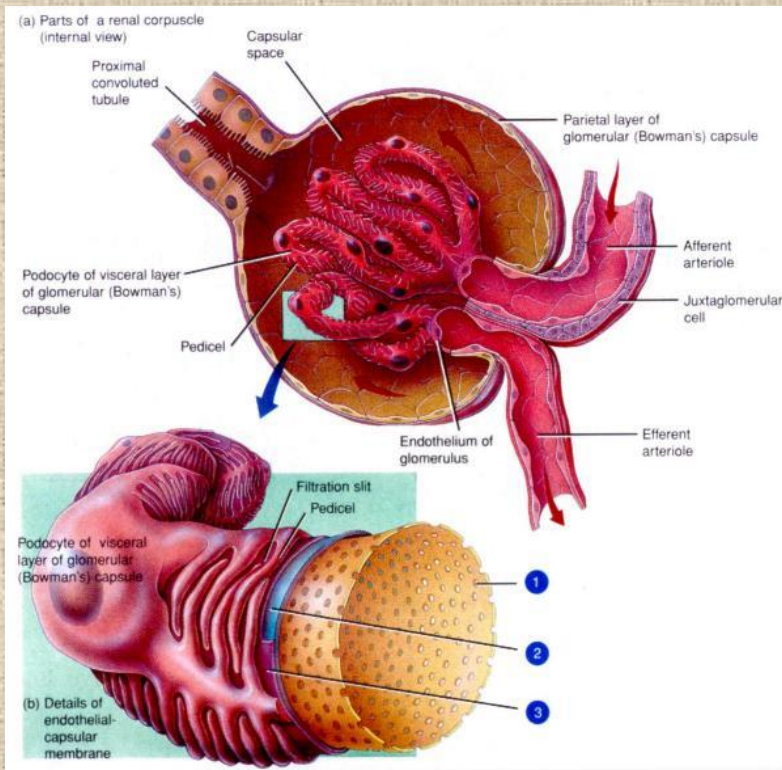
glomerulus = klubičko kapilár
– je vloženo mezi arterioly

tlak v kapilárách
glomerulu – 55 mm Hg
(běžné: 25 mm)

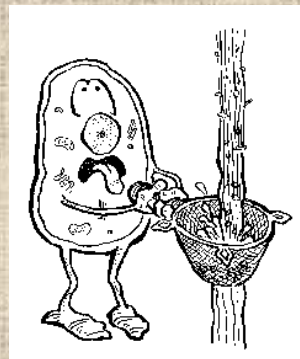

Ledvinné tělísko

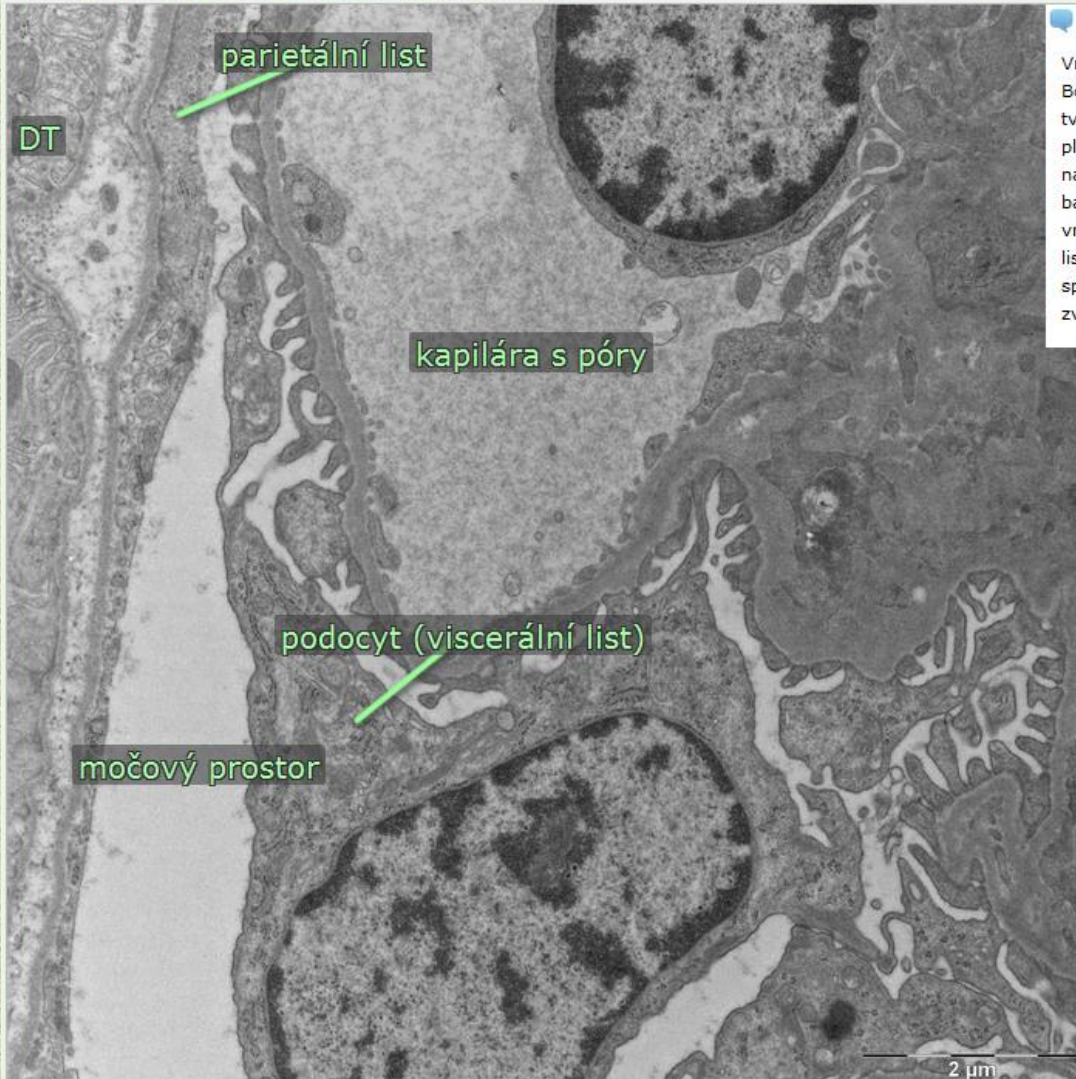
200 μm

množství ultrafiltrátu : 170-180 l/den

Ledvinné tělísko

↑ 9.1.7 Kůra ledviny – ledvinné tělísko, TEM

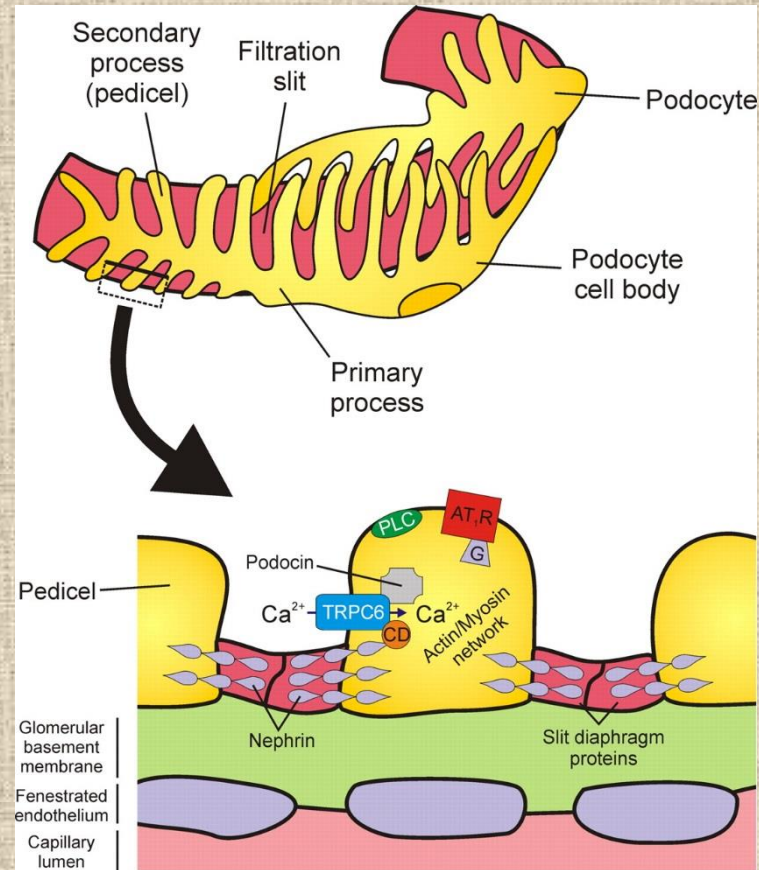
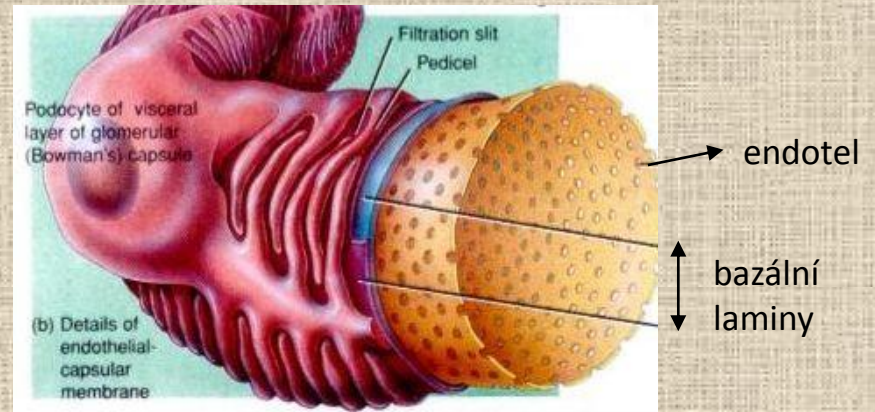
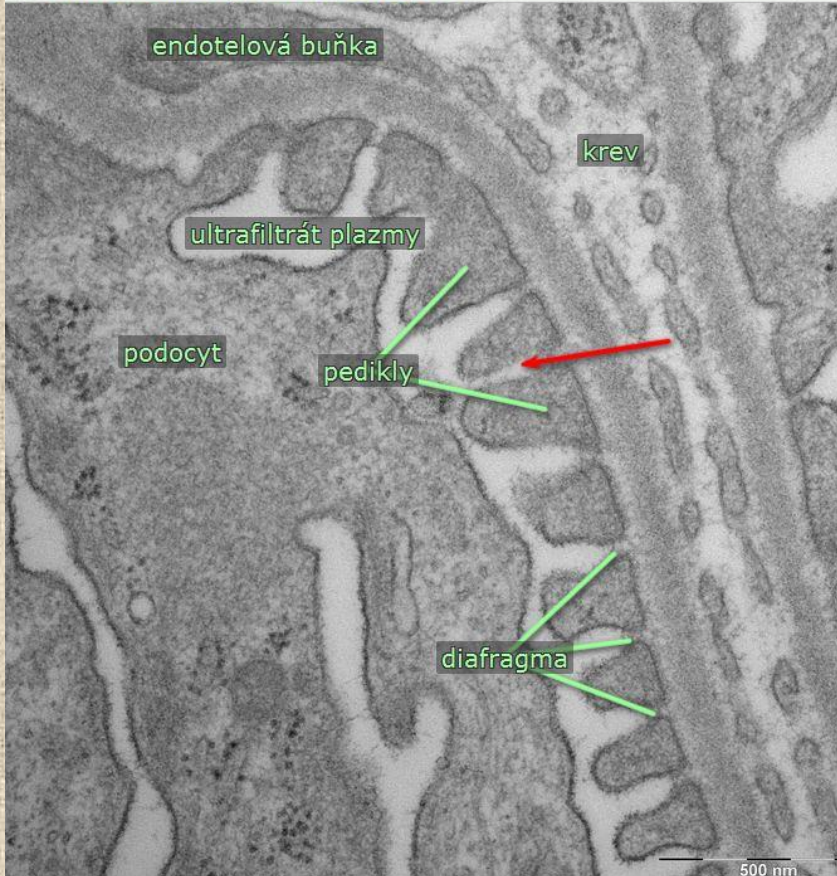
Vnější parietální vrstva Bowmanova pouzdra je tvořena jednovrstevným plochým epitelem nasedajícím na zřetelnou bazální laminu a vnitřním viscerálním listem, který tvoří specializované buňky zvané podocyty.

podocyt

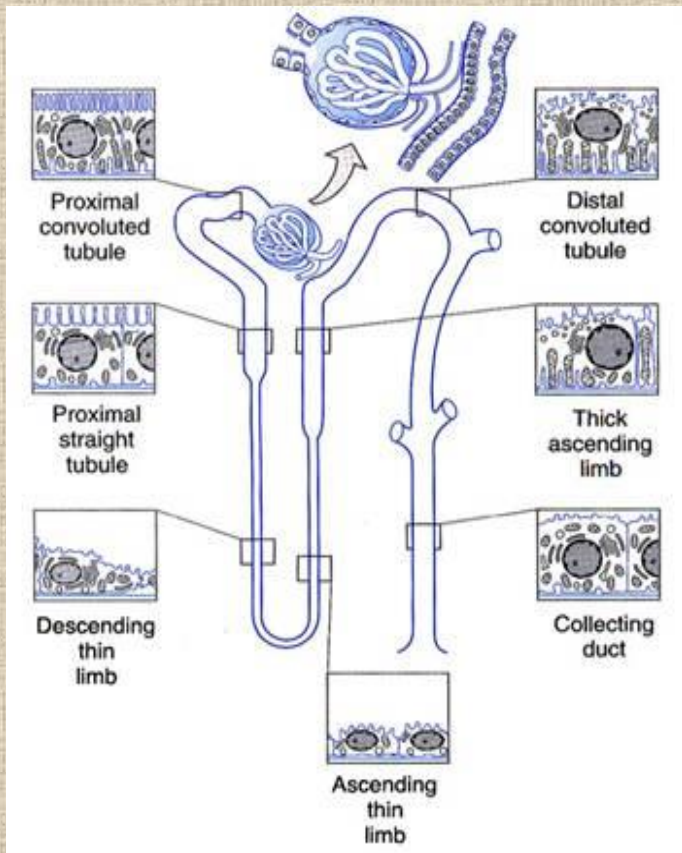

Filtrační bariéra

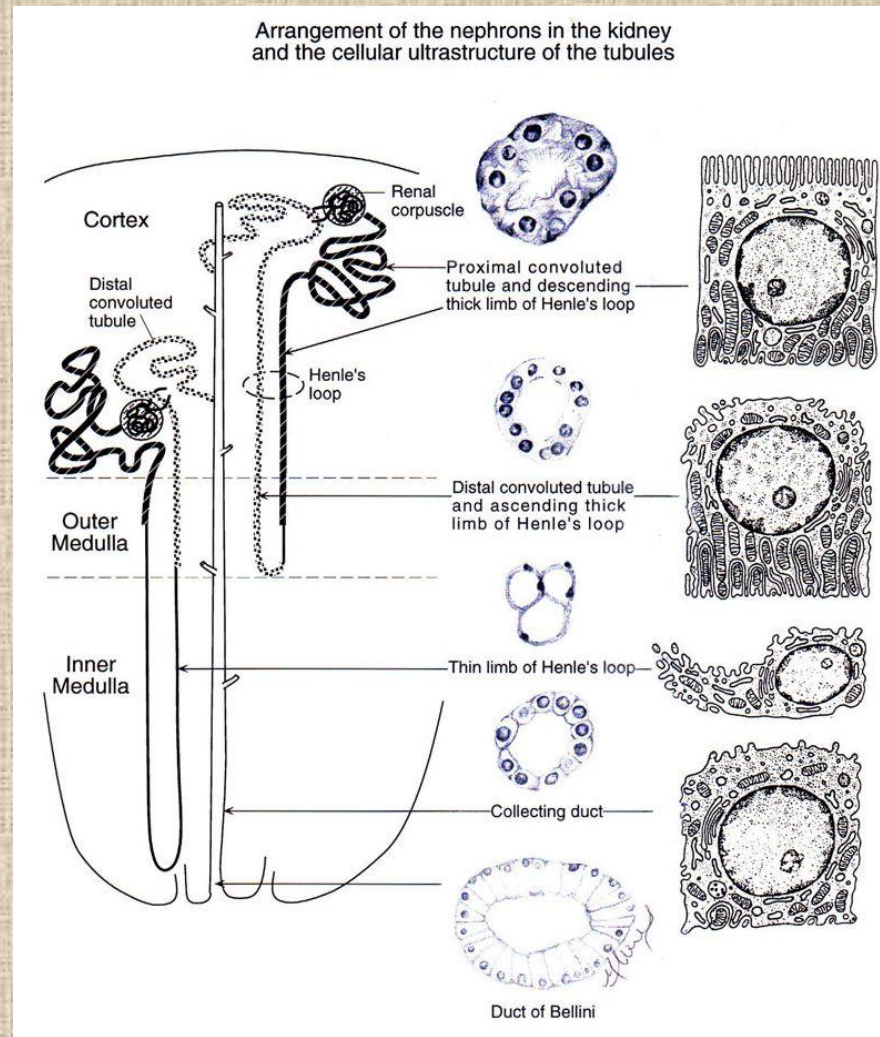
9.1.10 Kůra ledviny – filtrační bariéra, TEM

Nefron a jeho části

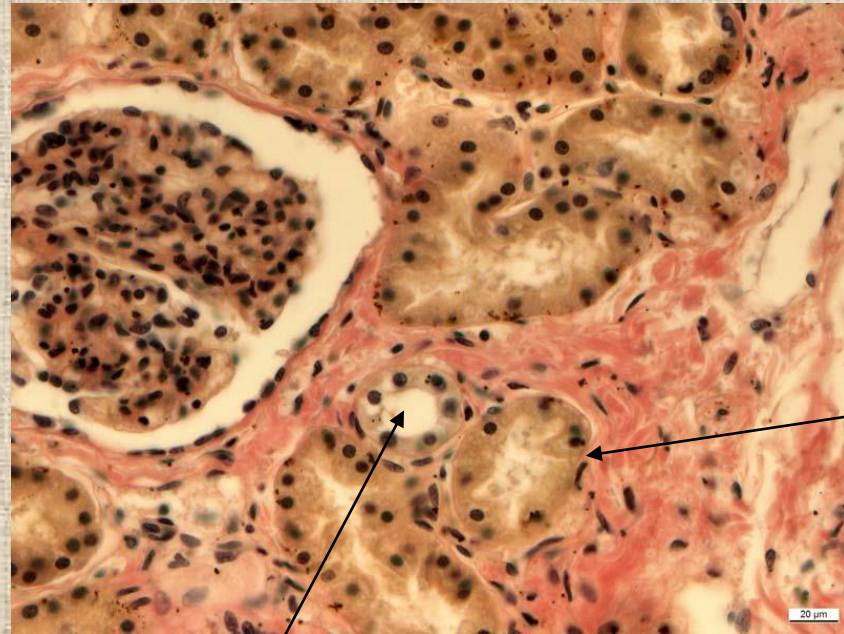
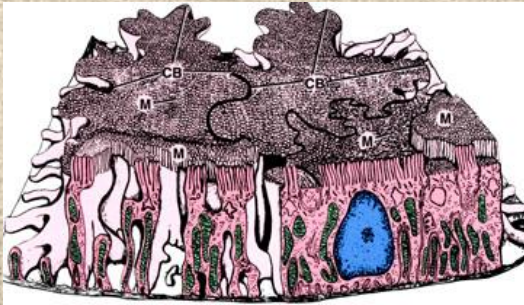
detailně

základní znalosti

Tubulus proximalis

kartáčový lem, acidofilní cytoplazma, četné interdigítace plazmatické membrány

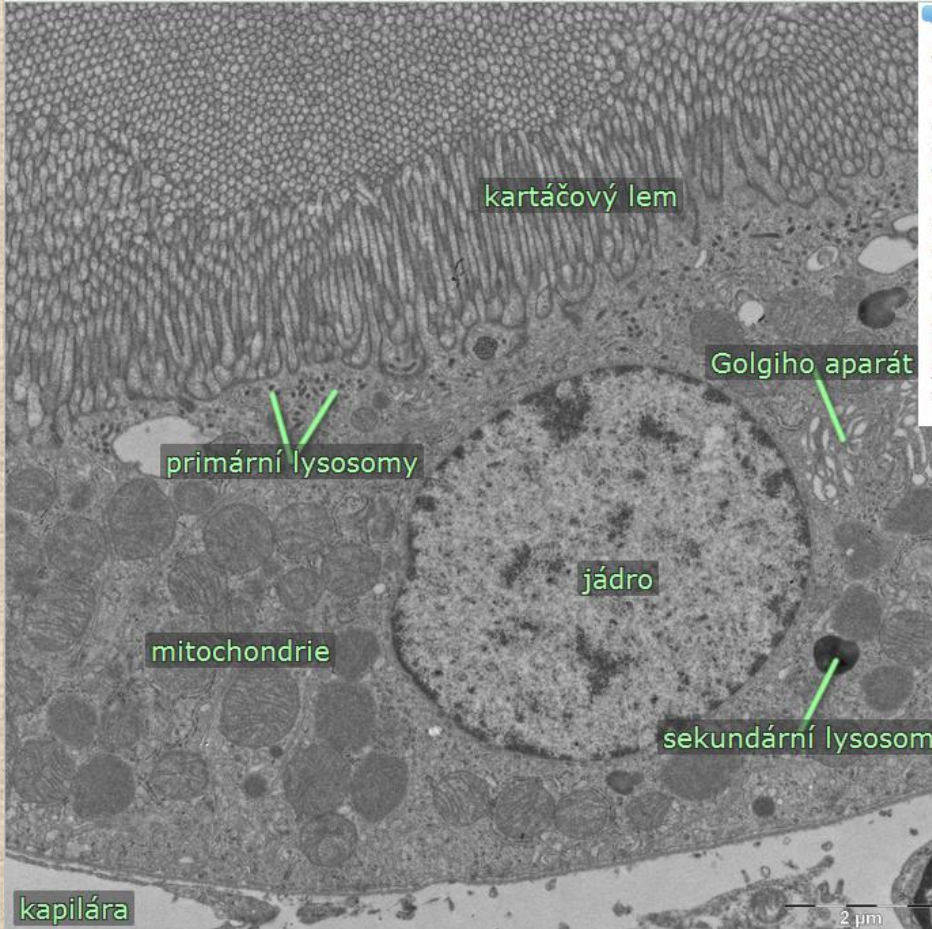
Weigert-van Gieson

PT

DT

Tubulus proximalis

9.1.13 Kůra ledviny – proximální tubulus, TEM

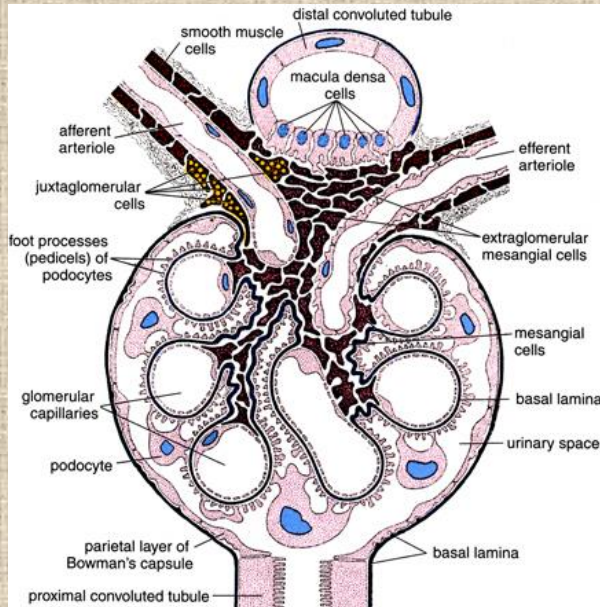

Apexy buněk proximálního tubulu nesou dlouhé, štíhlé a četné mikrokilky, které vytvářejí kartáčový lem. V apikální části buněk se nachází výrazný endocytárně-lysosomální aparát, četné mitochondrie jsou v celé cytoplazmě. Kulaté jádro a bazální a laterální invaginace membrány jsou dalšími typickými znaky těchto buněk.

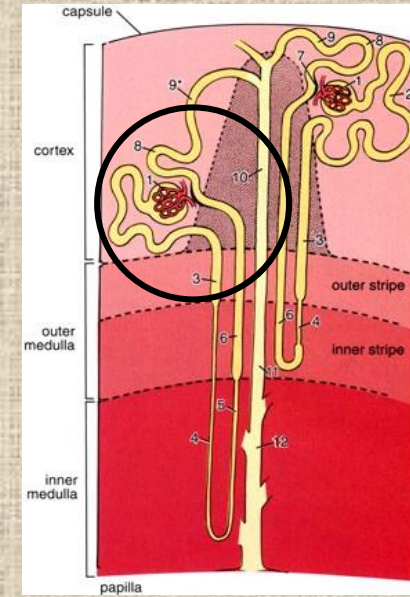
resorpce 65-80% vody, AK, glukozy..

kapacita PT pro glukozu je limitována, v jiných úsecích vstřebávání není možné, při glykémii → glykosurie

JGA – juxtaglomerulární aparát

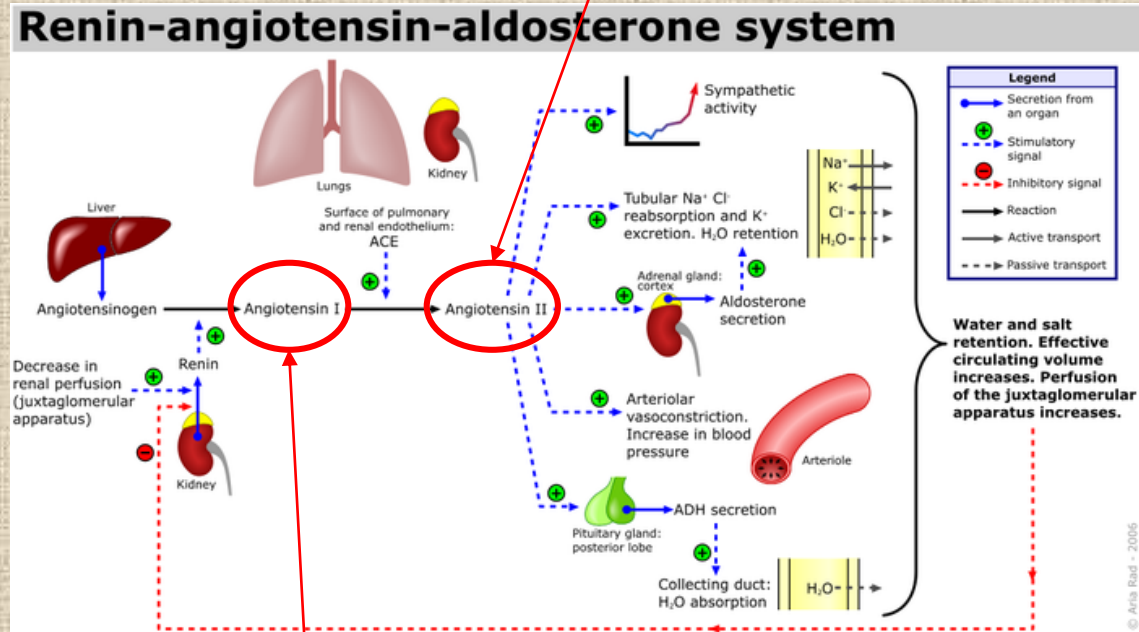
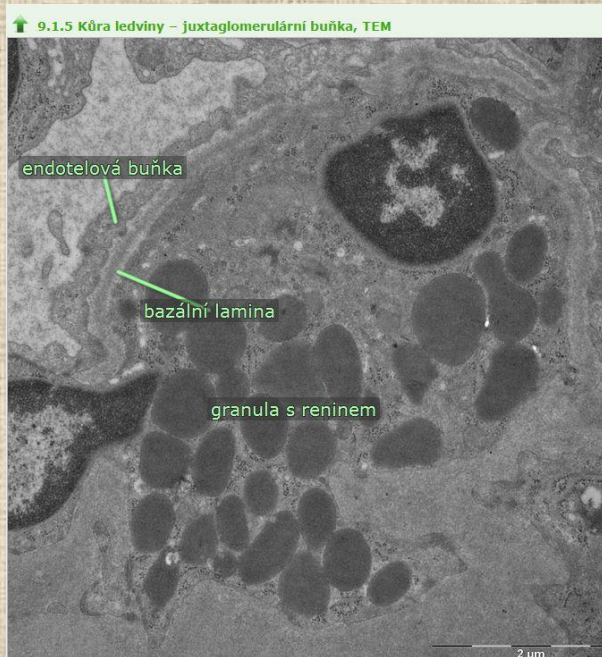

BC - Bowman's capsule (parietal layer) Pod - podocyte (visceral layer of Bowman's capsule)
MD - macula densa JG - juxtaglomerular cells DC - distal convoluted tubule

- juxtaglomerulární buňky
- macula densa
- extraglomerulární mesangiální buňky

JGA – juxtaglomerulární aparát

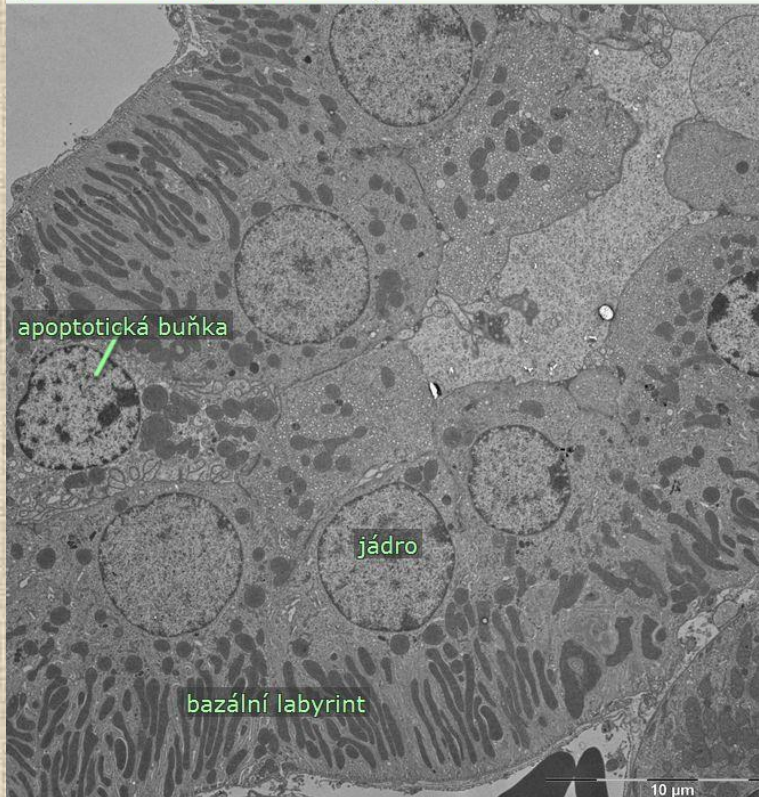
oktapeptid

dekapeptid

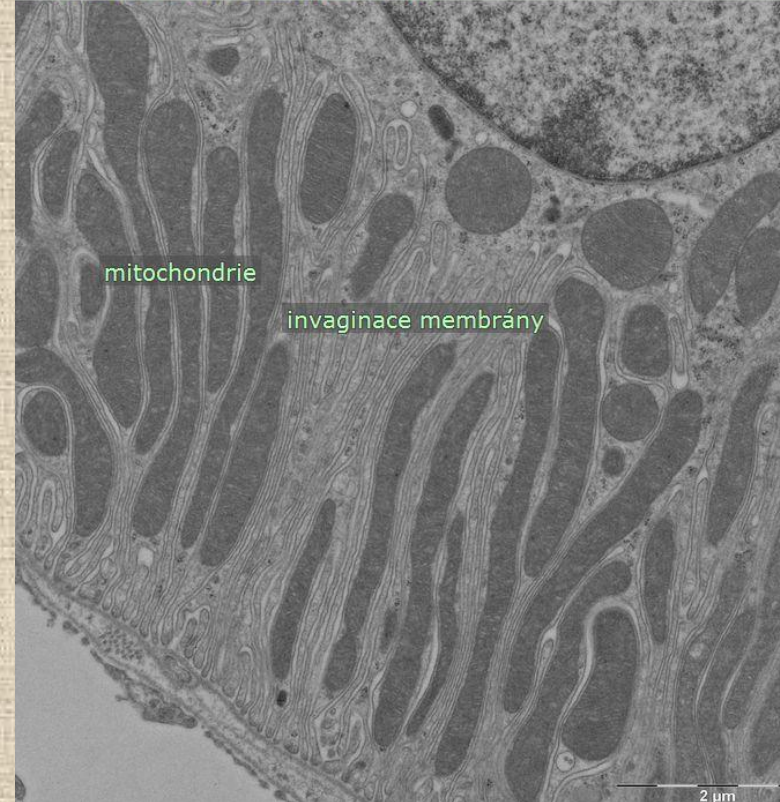

Tubulus distalis

9.1.17 Kůra ledviny – distální tubulus, TEM

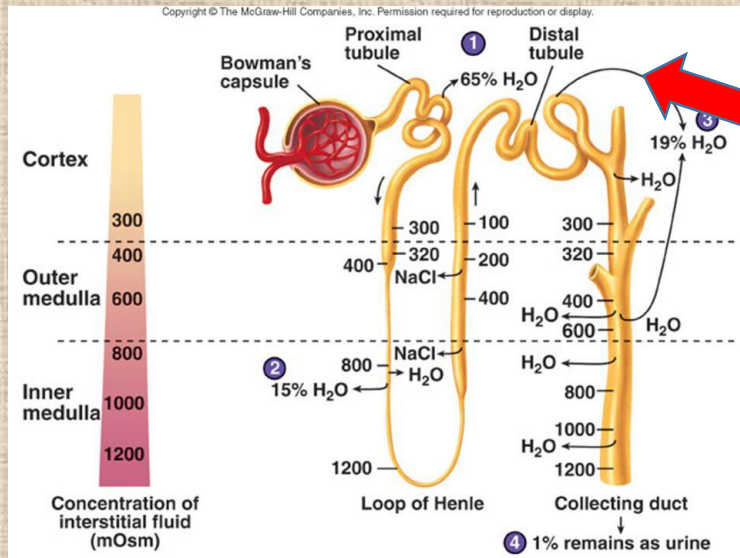
9.1.18 Kůra ledviny – distální tubulus, TEM

neprostupnost pro vodu, resorpce
Na, Cl (nejvyšší aktivita Na^+/K^+ -
ATPasy)

- nejvíce mitochondrií
- resorpce vody pouze pod kontrolou aldosteronu

Tubulus distalis

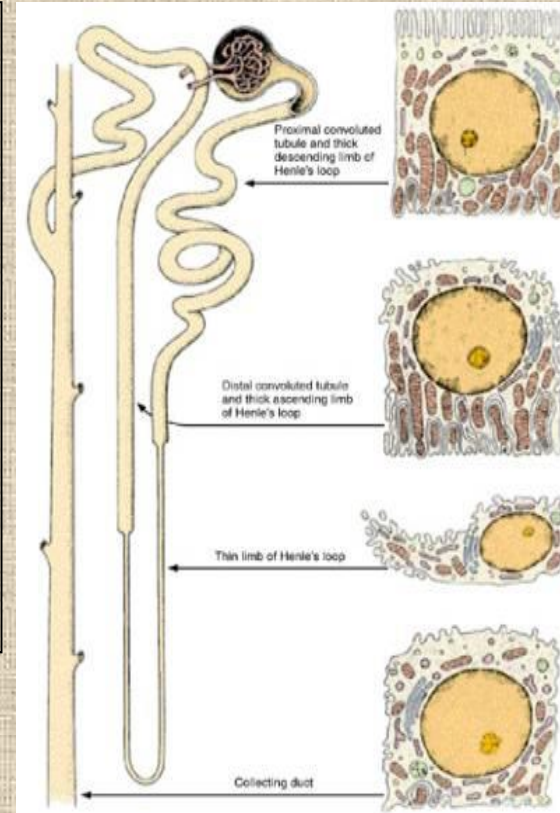

- aldosteron (hlavní mineralokortikoid) - zona glomerulosa nadledviny- resorpce Na⁺ a vody, exkrece K⁺

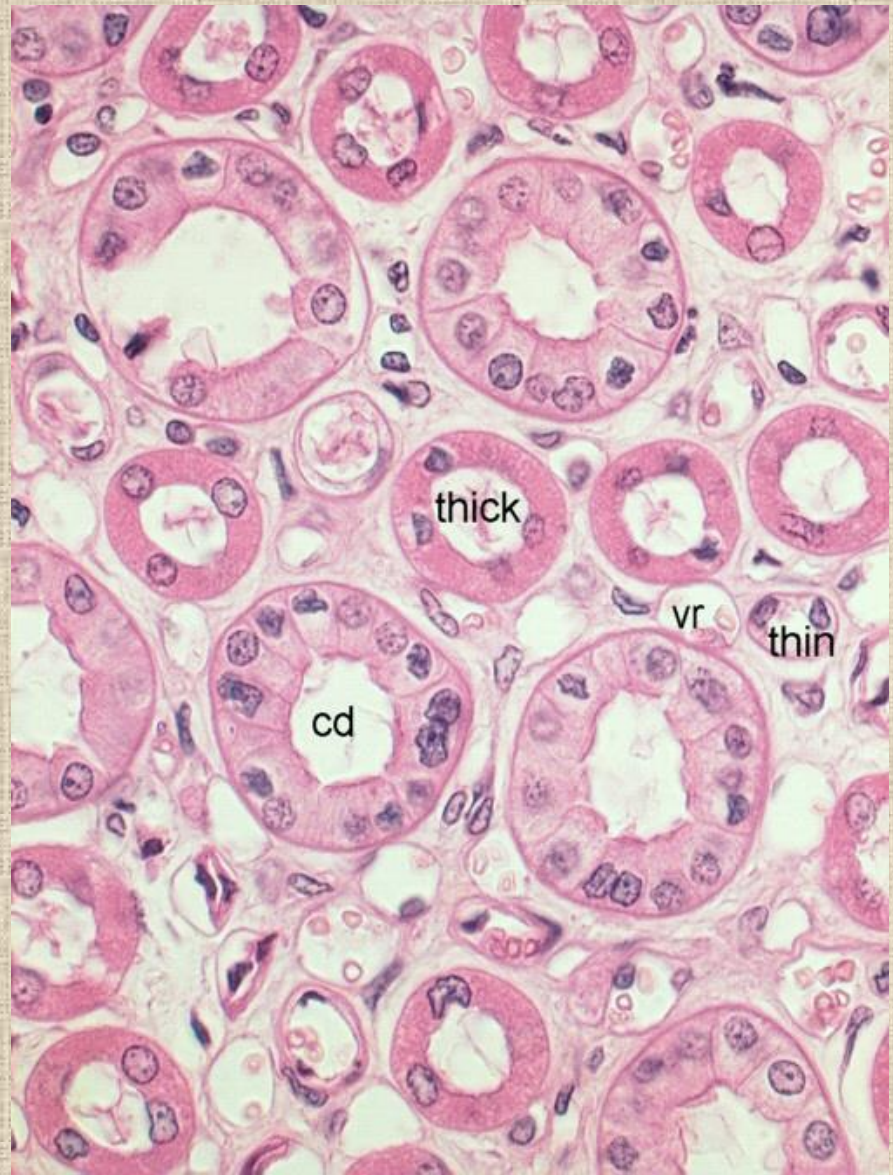
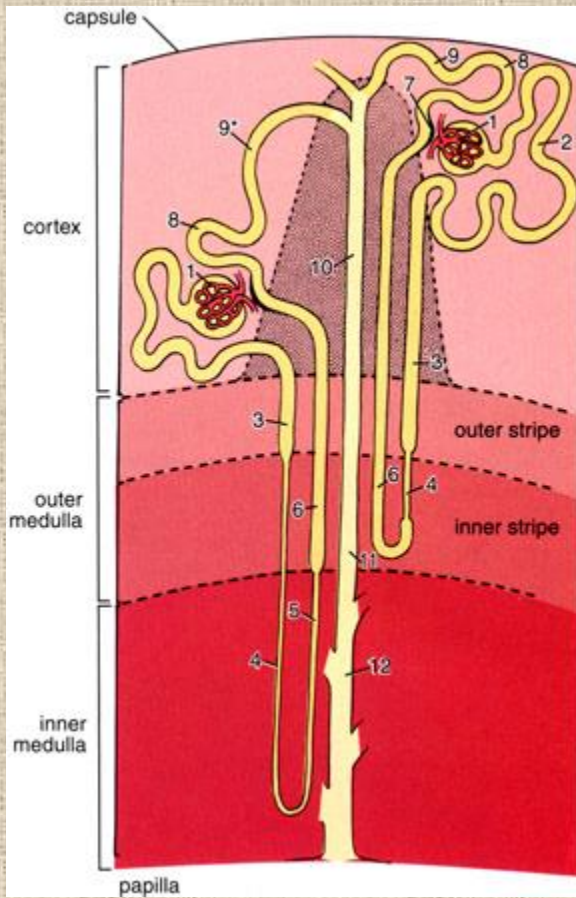
DT, spojovací a sběrací kanálek

Intrarenální vývodní močové cesty

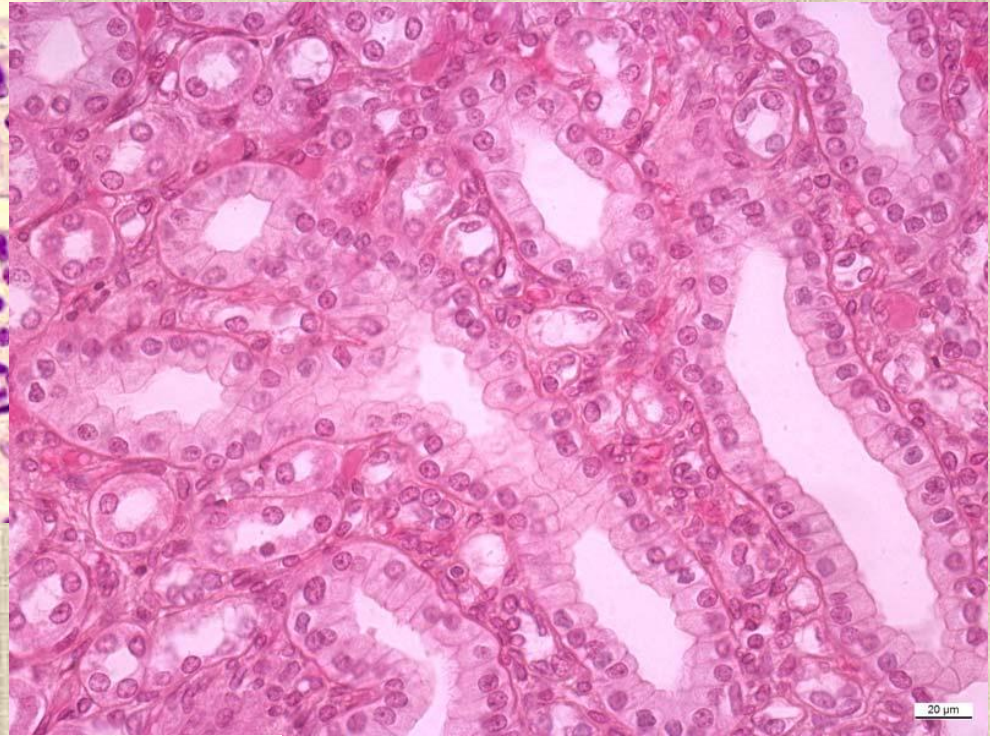
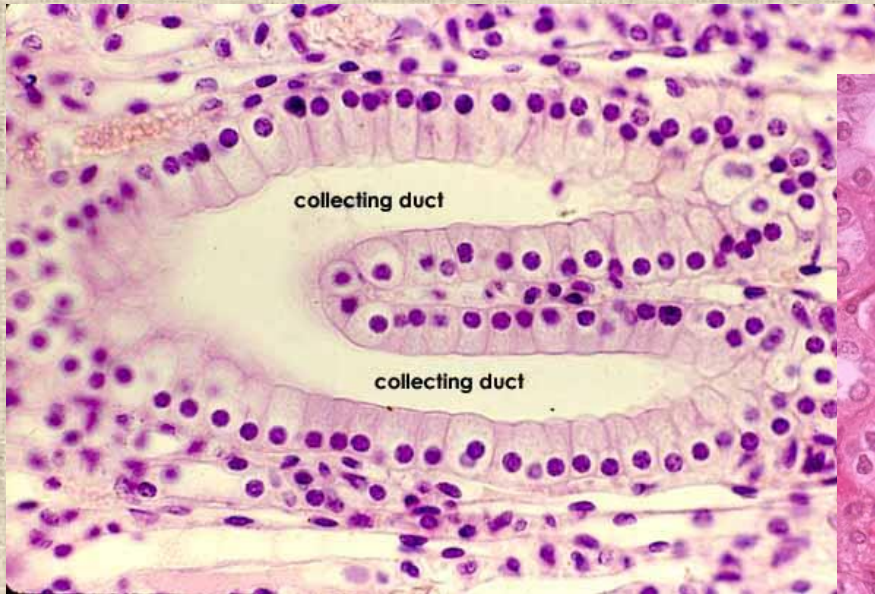
- tubulus reuniens (spojovací kanálek)
- **tubuli colligentes, ductus colligentes** (40 μm)
  - kubické až cylindrické buňky, dobře definované hranice mezi nimi, cytoplazma slabě se barví
- **ductus papillares /Bellini/**
  - vyústí na area cribrosa na papile ledvinné pyramidy /200 μm /
- calices minores
- calices majores
- pelvis renalis
  - podobná stavba jako u extrarenálních vývodních močových cest

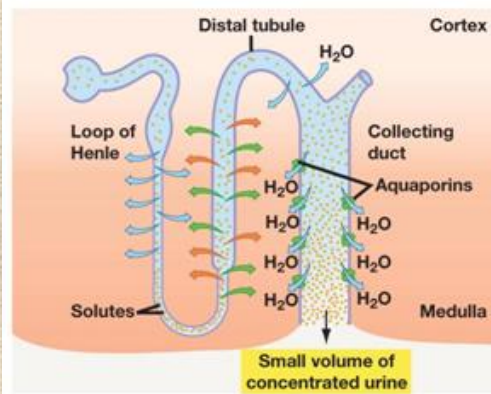
Ren - medulla

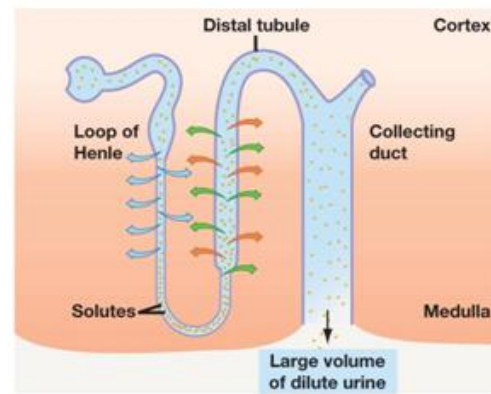
Ren - medulla

(a) ADH present: Collecting duct is highly permeable to water.

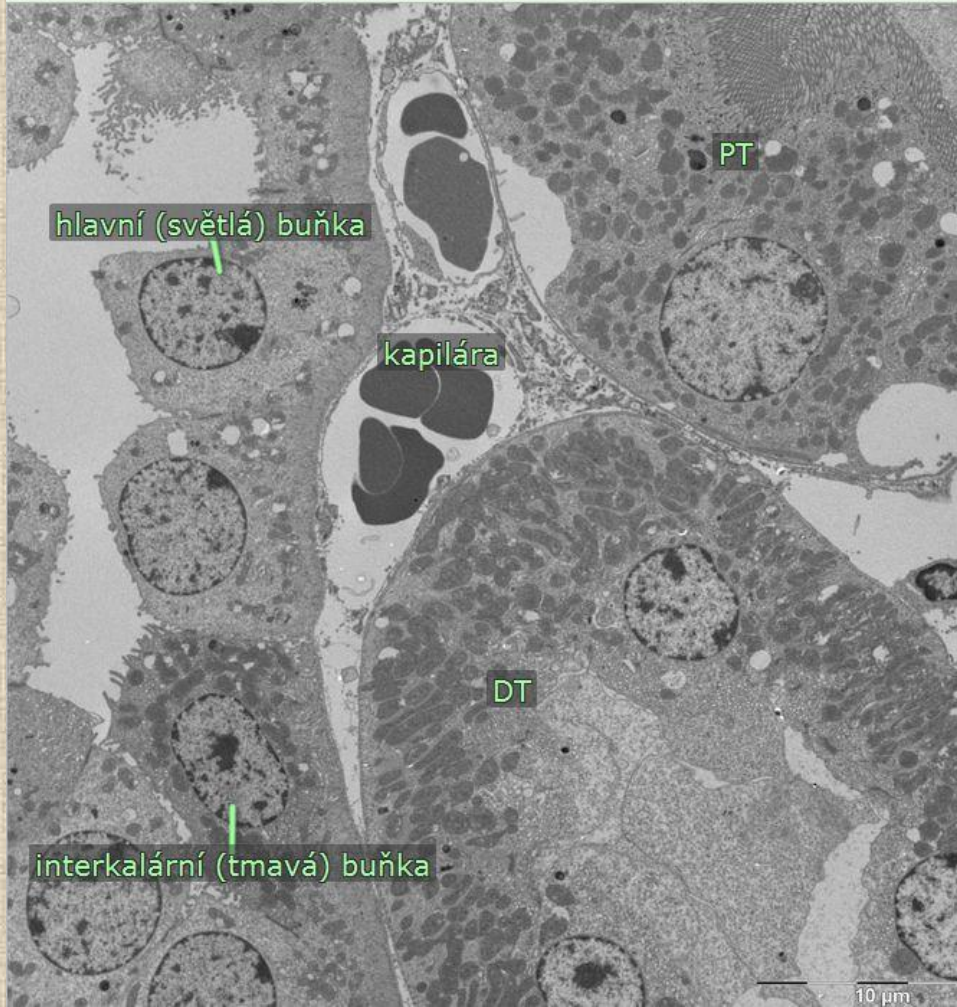
(b) No ADH present: Collecting duct is not permeable to water.

ADH – sběrací kanálky –
propustnost pro vodu

Sběrací kanálky

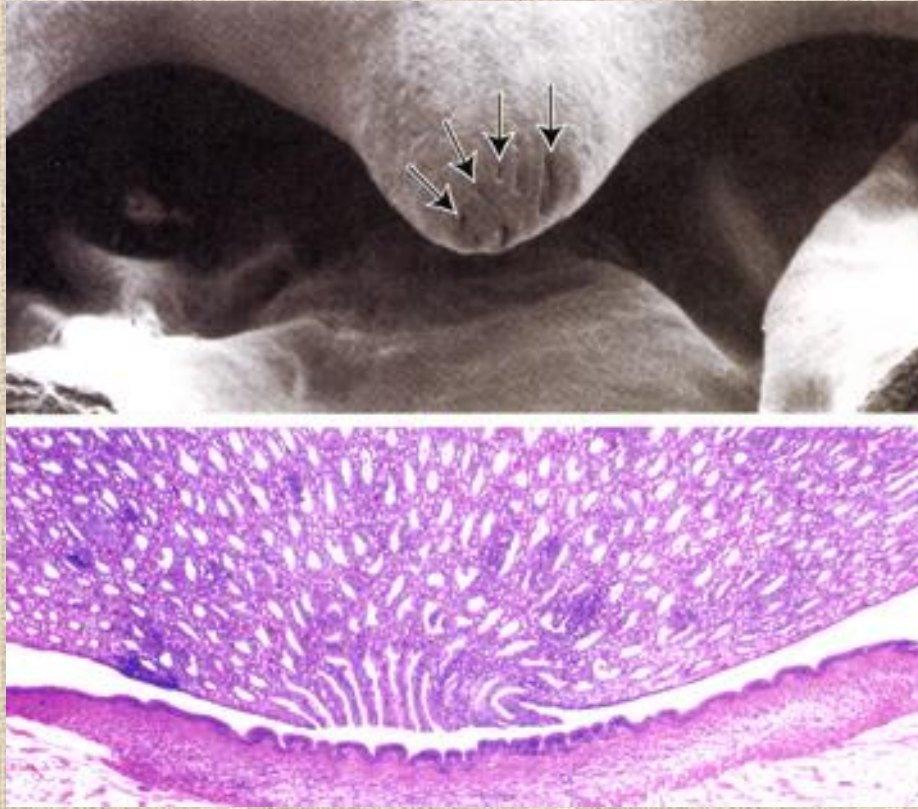
9.1.19 Kůra ledviny – sběrací kanálek, TEM

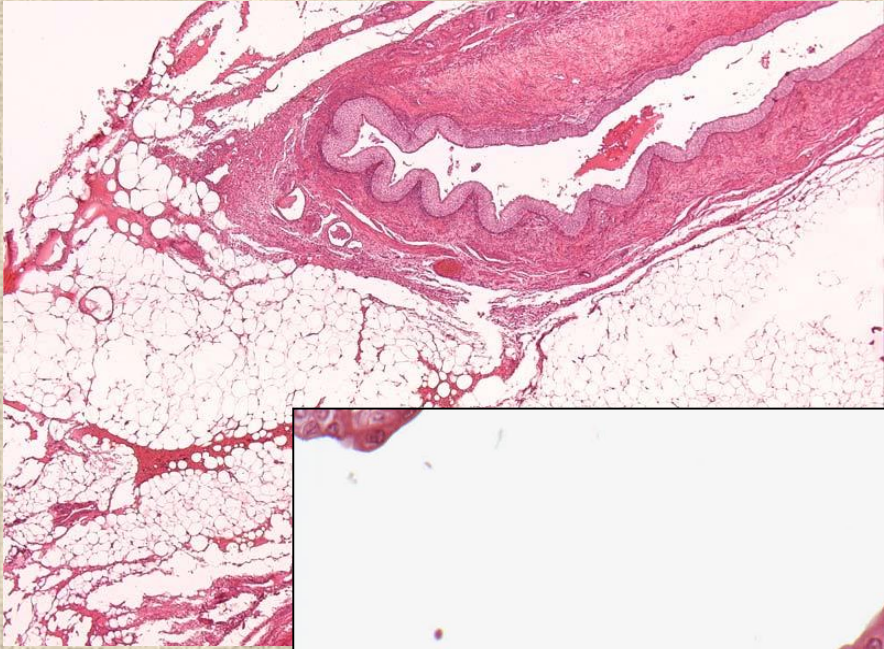
Interkalární buňky - podílejí se na udržování ABR – jsou schopné jak reabsorpce, tak sekrece H^+ a HCO_3^- .

Hlavní buňky - podílejí se především na reabsorpci NaCl, vody a vylučování K^+ .

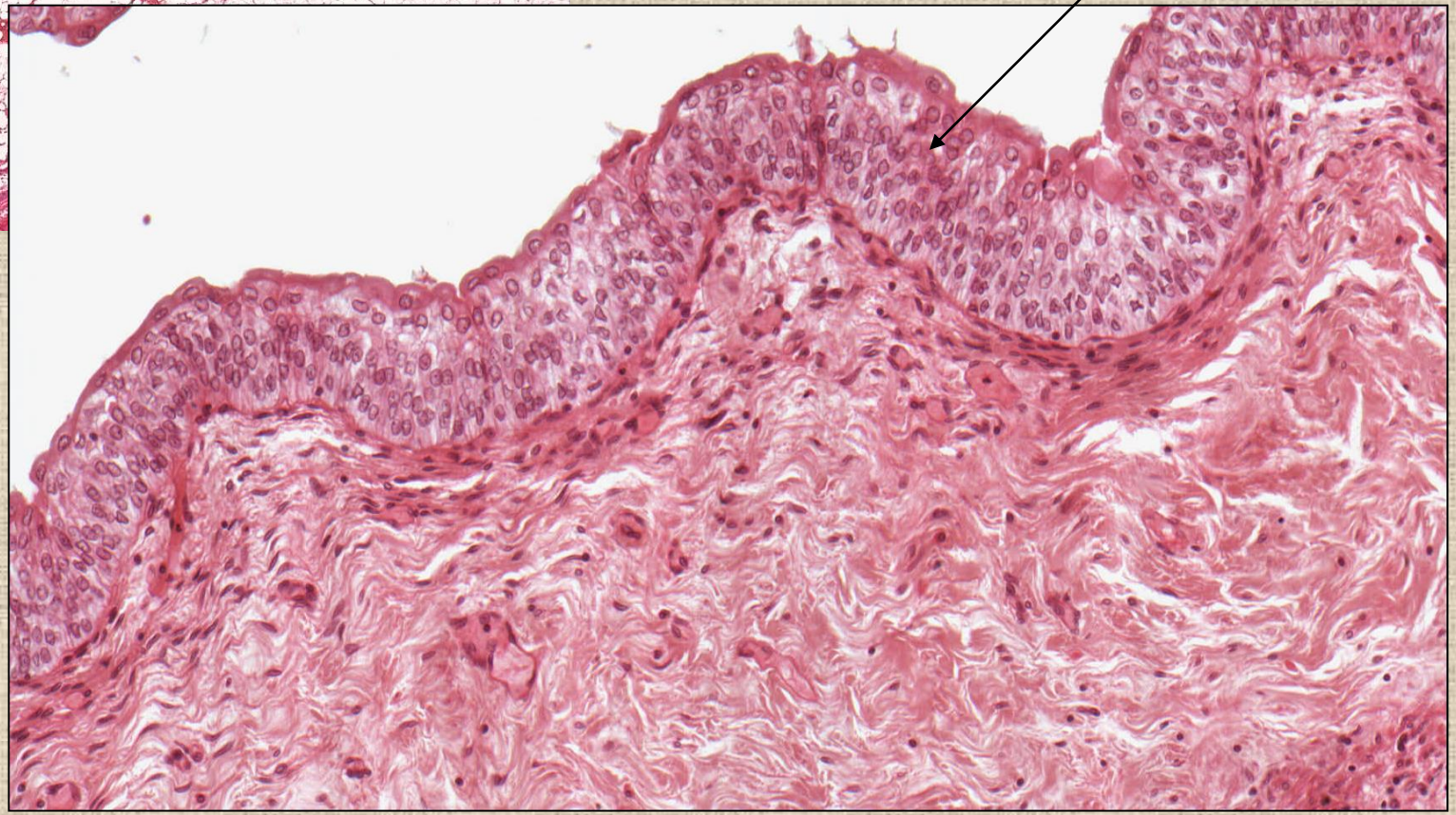
Ledvina – area cribrosa

Ledvinná pánvička

přechodný epitel

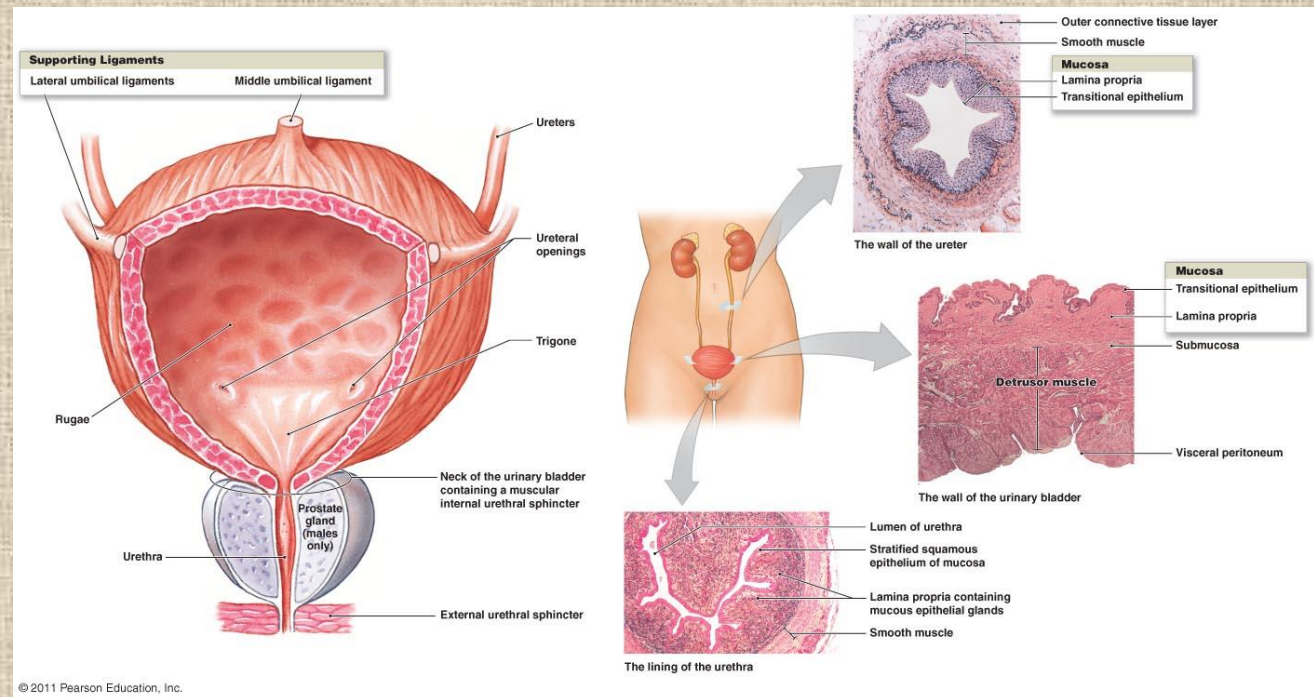

Vývodné močové cesty

- sliznice
  - epitel – přechodný po prox. část urethry
  - lamina propria mucosae
- tunica muscularis
  - 2-3 vrstvy hladké svaloviny
- adventitia
  - řídké kolagenní vazivo, popř. v části i seróza u m. měchýře

močovod-ureter

močový měchýř - vesica urinaria

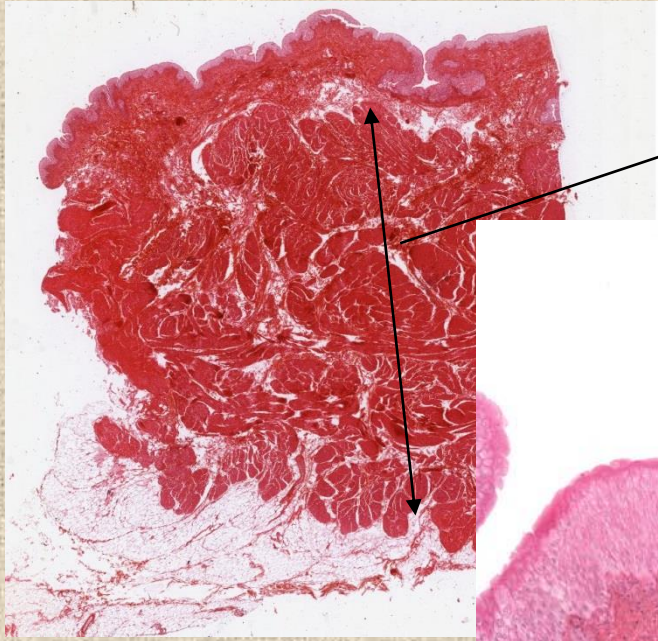

močová trubice-urethra

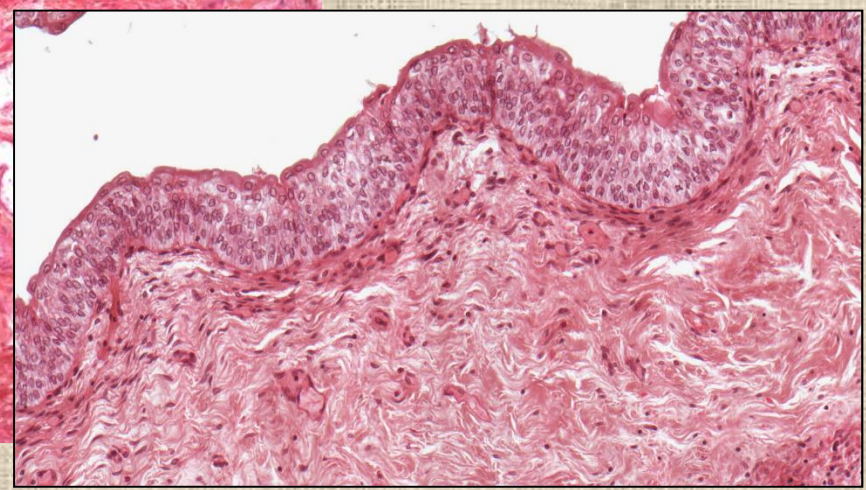
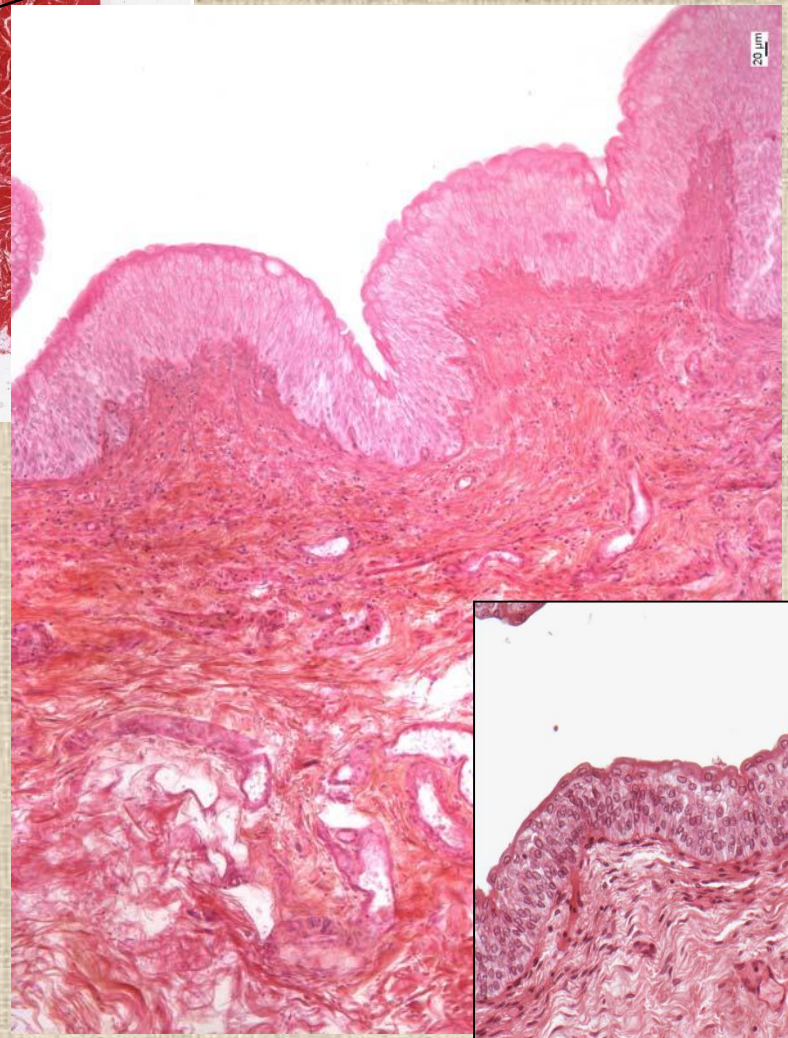
Ureter (HE, HEŠ)

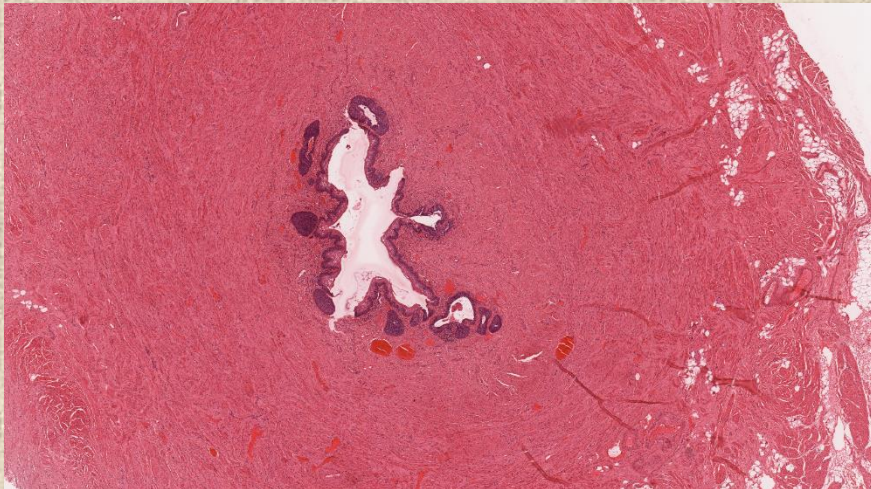
Močový měchýř

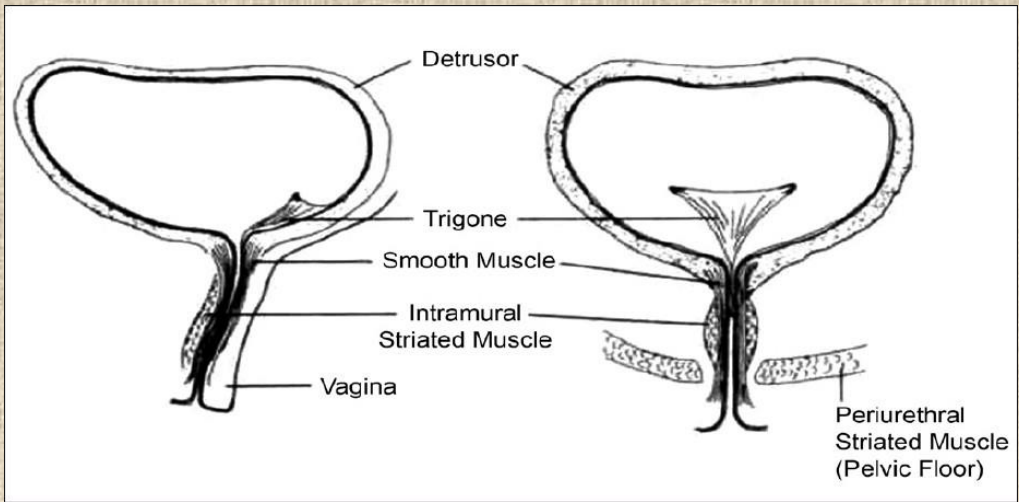
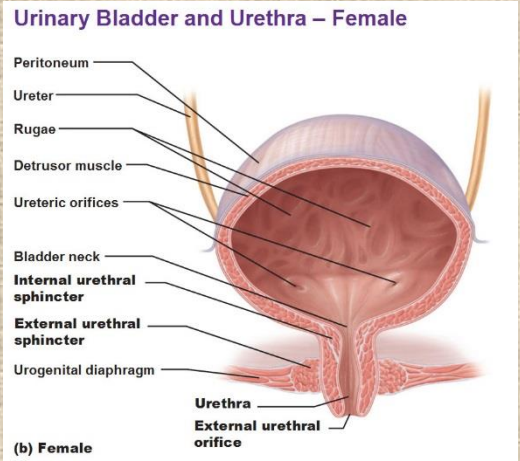
m. detrusor vesicae

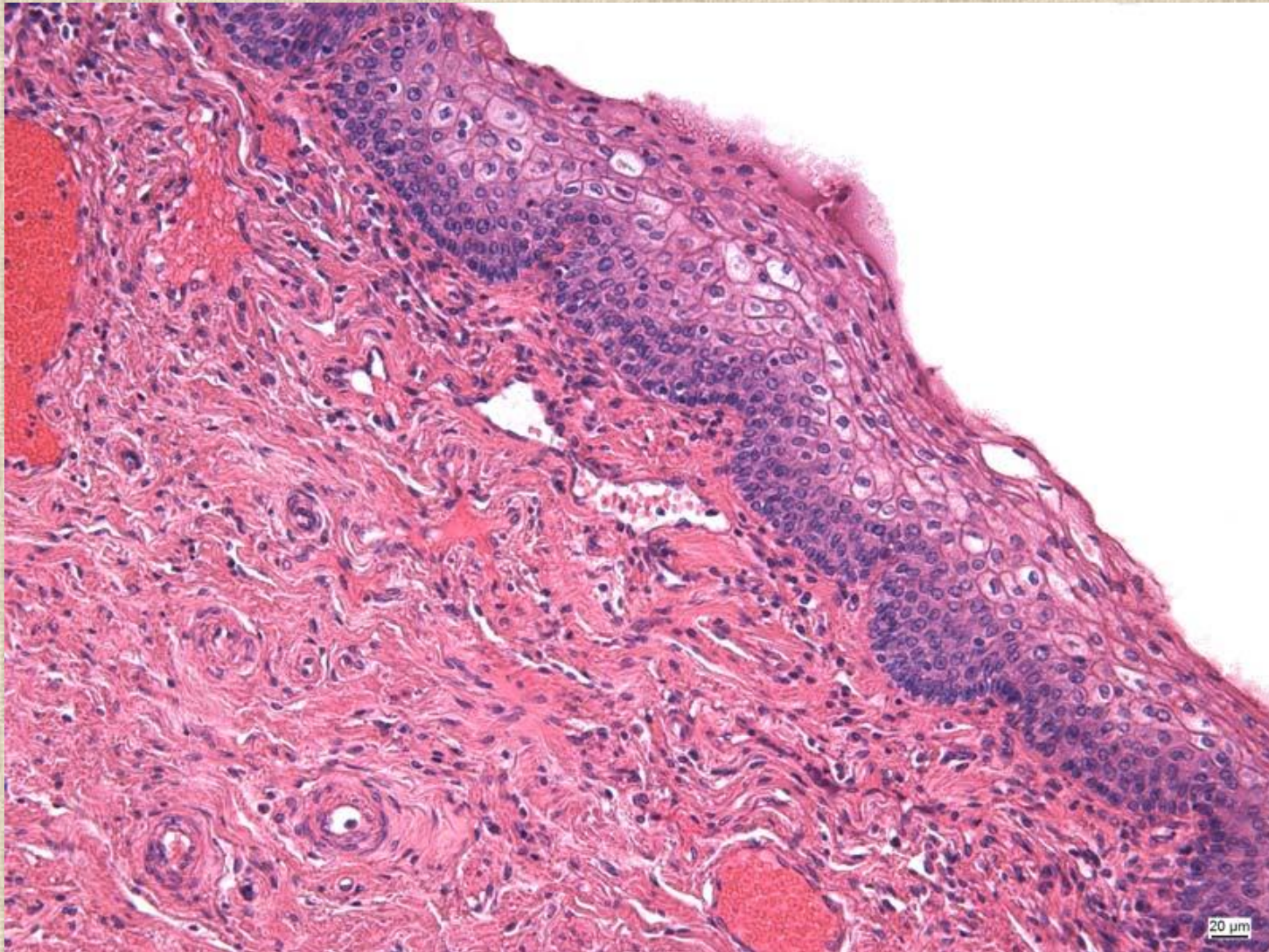
Urethra feminina

4 cm

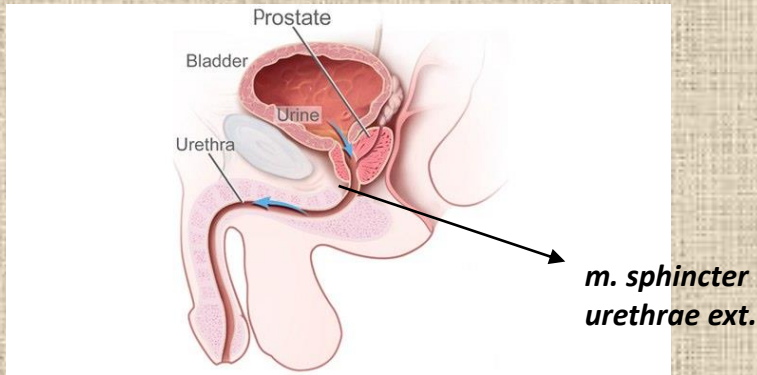
Urethra feminina

epitel: vrstevnatý dlaždicový, lamina propria: Littréovy žlázy (mucinózní) , četné venózní pleteně

Urethra masculina

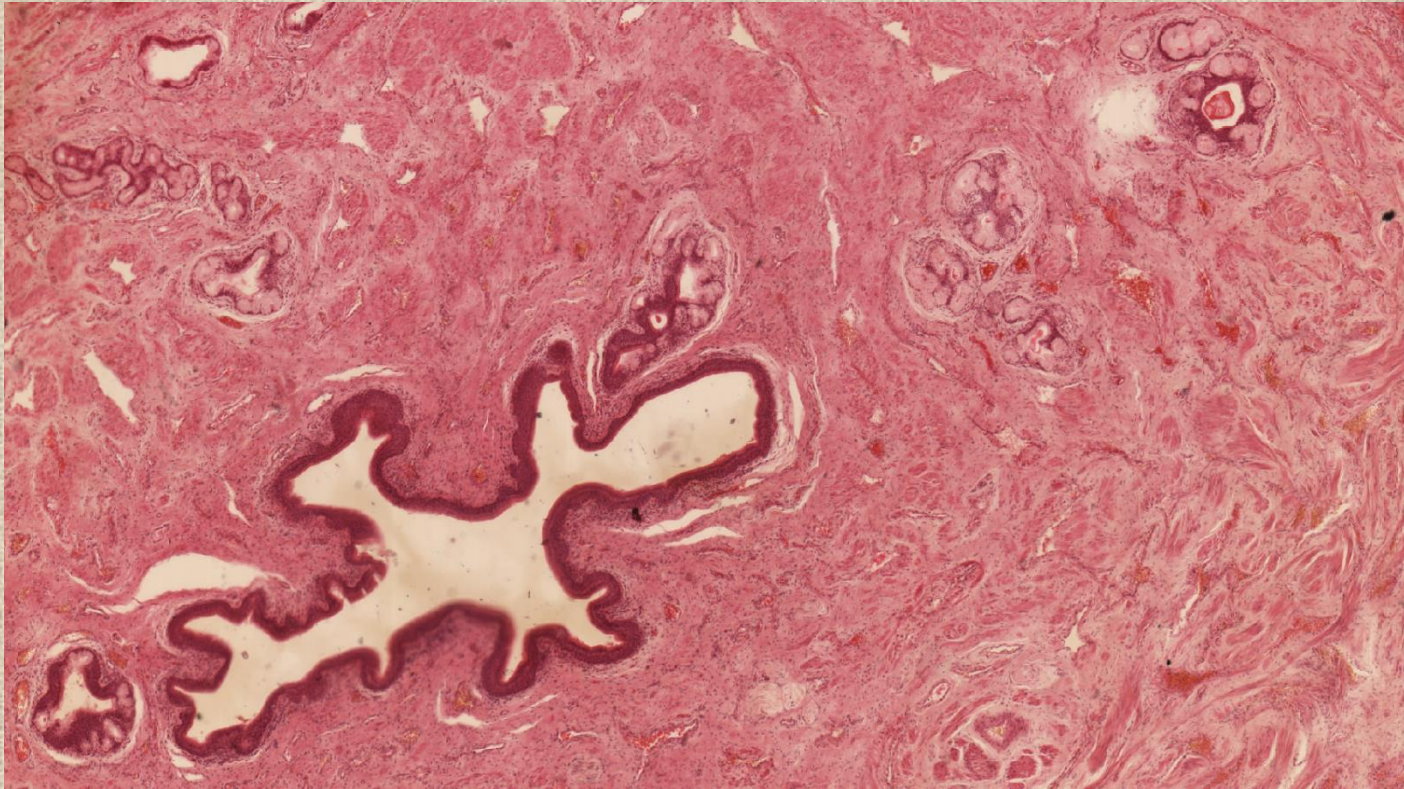
- Pars intramuralis
  - epi: přechodný
- Pars prostatica (4 cm)
  - epi: přechodný (ke colliculus seminalis)
  - epi: víceřadý cylindrický
- Pars diaphragmatica (1 cm)
  - epi: vrstevnatý cylindrický
  - tunica musc: ***m. sphincter urethrae ext.***
- Pars cavernosa (asi 15 cm)
  - epi: vrstevnatý cylindrický
  - epi: vrstevnatý dlaždicový /pouze ve fossa navicularis/ - buňky bohaté na glykogen- laktobacily - kyselé pH

sliznice: řasy
tunica muscularis: hladká nebo příčně pruhovaná svalovina

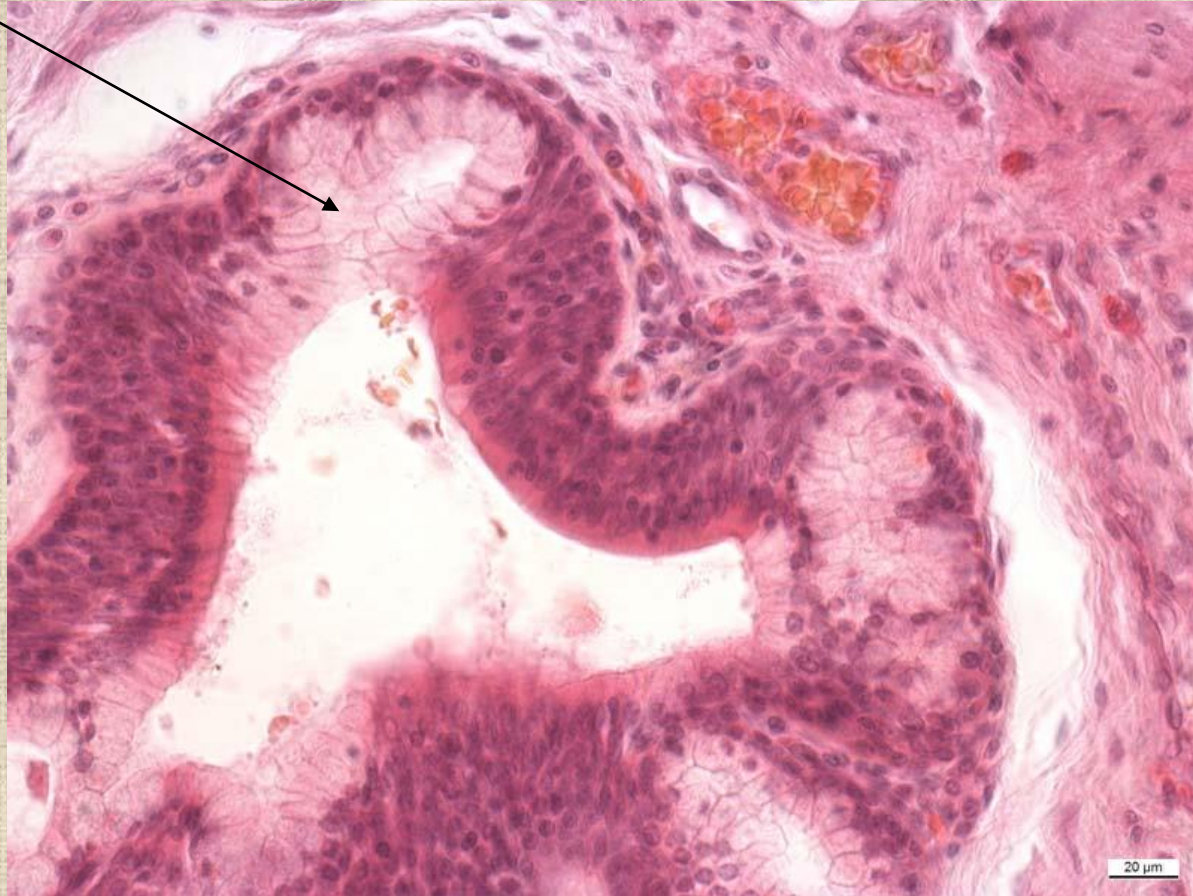
Urethra masculina

pars cavernosa

Urethra masculina – pars cavernosa

lacunae urethrales
Morgagni

epi: vrstevnatý cylindrický

Děkuji Vám za pozornost.

Jana Dumková

otázky a komentáře na:
jdumkova&med.muni.cz